

SINIF ÖĞRETMENLERİNE YÖNELİK HİZMET İÇİ EĞİTİM MODEL ÖNERİSİ¹

Ümran ŞAHİN

Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, usahin@pau.edu.tr

Adil TÜRKOĞLU

Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Makale Gönderme Tarihi: 30.03.2016 Makale Kabul Tarihi: 10.03.2017

Özet

Bu araştırmada, Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerine yönelik bir hizmet içi eğitim model önerisi oluşturma amaçlanmıştır.

Tarama modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemini Ege Bölgesindeki illerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre 4 ilde (İzmir, Aydın, Uşak, Afyon) bulunan ilköğretim okulları ve bu okullarda görev yapan tabakalama örnekleme yoluyla seçilen 500 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre; sınıf öğretmenleri, hizmet içi eğitim programlarının Milli Eğitim Bakanlığı ve eğitim fakültelerinin işbirliği içinde organize edilmesini gerektiğini vurgularlar. Ayrıca bu hizmet içi eğitim kurslarının üniversitelerdeki alan uzmanlarınca verilmesini, kurs programlarında yer alacak derslerin ise öncelikli olarak seminer dönemlerinde olmasını istemektedirler. Hizmet içi eğitim kurslarında yöntem olarak modüler eğitimin uygun olduğunu belirterek kurs programlarının sonunda performans değerlendirmeye bakılmasını ve başarılı olanların maddi olarak ödüllendirilmesini istemektedirler.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Öğretmenliği, Hizmet İçi Eğitim, Hizmet İçi Eğitim Modeli.

INSERVICE TRAINING MODEL SUGGESTION FOR CLASSROOM TEACHERS

Abstract

This study was aimed to form a model suggestion of an in-service training for the classroom teachers.

The sampling of the study where the survey model and the quantitative method were used consists of 500 classroom teachers working at the four city centers in Turkey. The data for the study were collected through a questionnaire developed by the researcher.

The classroom teachers want the in service training programs organized by the cooperation of the Ministry of Education and the faculties of education, the courses to be taught by the experts of the area from universities, the courses in the training schedule to be initially taught during the seminar period through modular training, and being rewarded in a

---

¹ Bu çalışma, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde yapılan doktora tezinden üretilmiştir.

concrete way at the end of the program by taking the performance evaluation into consideration.

Key Words: Classroom Teaching, In-service Training, In-service Training Model

Giriş

İçinde bulunduğumuz yüzyılda yaşanan hızlı gelişmeler, ekonomik, sosyal, toplumsal koşulların değişmesi eğitimi etkiler. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik değişimler, eğitim sistemlerinin uygulanabilirliği açısından değişime zorlamış ve eğitim kavramına; yaşam boyu eğitim, uzaktan eğitim gibi yeni kavramlar eklemiştir.

Bu bağlamda Türkiye’de 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulan ilköğretim programlarında amaç gelişen ve değişen Dünya paradigmalarına uygun nesiller yetiştirebilmektir. Ancak burada önemli olan bu programları uygulayıp, değişime öncü olabilecek öğretmenlerin eğitimidir. Bu durumda öğretmen yetiştiren kurumlar olarak eğitim fakülteleri de yeniden bir yapılanma sürecine girmiştir ve öğretmenleri gelişen teknolojiye, bilime uygun yetiştirme çabası içerisindeyler. Fakat bilim o kadar hızlı gelişim ve değişim göstermiştir ki öğretmenin eğitimi öğretmen yetiştiren programları bitirdikten sonra da devam etmek durumundadır.

Gelişen toplumlarda yeni bilgilerin ve ilerleyen teknolojinin hayata uygulanmasında hizmet öncesi eğitimin yetersiz kalması, meslek gruplarında planlı ve sürekli bir hizmet içi eğitiminin (HİE) uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Bu durum öğretmenlik mesleği için de geçerlidir. Öğretmenlerin bilgilerinin yenilenmesi, öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterliliklerinin körelmemesi ve motivasyonlarının yükseltilmesi için hizmet içi yetiştirmeler büyük önem taşımaktadır (Karagöz, 2006: 2).

HİE kavramı her kurum için geçerli bir kavram olmakla birlikte genel amacı; bireyi iş hayatı süresince yenilemek, geliştirmektir. HİE kavramının günümüze kadar birçok tanımı yapılmıştır. En genel anlamıyla HİE, özel ve tüzel kişilere ait işyerlerinde belirli bir maaş veya ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylerin, görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (Taymaz, 1997: 4).

Öğretmenler için, HİE’nin ilk sınıflamalarından biri 1957 yılında Berge, Haris ve Walden tarafından öne sürülmüş ve öğretmenler için HİE’nin üç yaygın kategorisi olduğu belirtilmiştir (Ryan, 1987;54):

1. Merkezi İdare Yaklaşımı: Merkezi yönetim uzmanları tarafından başlatılan ve yürütülen hizmet içi eğitim (HİE) uygulamalarıdır.

2. Mahalli İdare (Yetkilerin Dağıtılması) Yaklaşımı: Mahalli, okul seviyesinde, okul kaynaklarının ve okul çalışanlarının kullanılmasıyla yürütülen HİE uygulamalarıdır.

3. Merkezden Koordine Yaklaşımı: Merkezi yönetim uzmanları tarafından koordine edilen ve desteklenen HİE uygulamalarıdır. Merkezde görevli uzmanlar karar verme mekanizmasında yer alırlar.

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

Öğretmen eğitiminde HİE'nin iki boyutu bulunur. HİE'nin birinci boyutu "öğretmen eğitiminde bir boşluk doldurucu" niteliğinde olmasıdır. Buna göre, HİE öğretmenlerin aldıkları temel eğitim ile mesleğin çağa göre gerekleri arasında var olan boşlukları dolduracak bir yol anlamına gelir. HİE 'in ikinci boyutunu ise "çalışanların performansını ve etkililiğini artırmak için bilgilerin güncellenmesi" oluşturur (Garuba, 2004). Bu yaklaşıma göre, HİE'de, değişimler nedeniyle öğretmenlerin gereksinim duydukları yeni becerilerle donanması amaçlanır.

Öğretmenlere yönelik HİE programları, çeşitli amaçlarla gerçekleştirilmektedir. Bu amaçlar; alandaki yenilik ve gelişmelerin gerektirdiği davranışların öğretmenlere kazandırılması, öğretmenlerin var olan bilgi ve becerilerinin artırılması, eğitim gereksinimlerinin giderilmesi, hizmet öncesi eğitimin eksikliklerinin giderilmesi, yeni katılanların kuruma uyum sağlaması, öğretmenler arasında birlik ve beraberliğin sağlanması, öğretmenlerin moral ve motivasyonlarının yükseltilmesi, öğretmenlerin bilgilerinin tazelenip mesleki ve teknolojik gelişmelere ayak uydurmalarının sağlanması olarak sıralanmaktadır (Baskan, 2001).

HİE faaliyetleri sonucunda istenilen sonuçların sağlanabilmesi, program hazırlama ve geliştirme çabalarında ilk aşamanın "eğitim ihtiyacı belirleme süreci" olmasına bağlıdır (Ornstein, Allan, Hunkins, 1988). Eğitim ihtiyacı belirleme işlemi, programlı bir eğitim çalışmasının ilk aşamasını oluşturmaktadır, bu aşama geçilmeden bunu izleyen diğer aşamalara geçilmesi mümkün değildir. Çünkü öğretmenlerin HİE programlarına etkin olarak katılmaları ve HİE programlarında öğrendiklerini gerçek sınıf ortamlarında uygulama olanağı bulmaları isteniyorsa, HİE'ler ve konuları, öğretmelerin gereksinimleri ve onların sınıftaki etkinlikleri ile yakından ilişkili olmak durumundadır (Lanier ve Little, 1989; O'Sullivan, 2001). Bu aşama gerektiği şekilde aşılmadan veya hatalı ve eksik geçiş yapılırsa istenilen sonucun alınması beklenemez (Kalkandelen, 1968: 17).

Günümüzde Türkiye'de HİE uygulamaları doğrudan MEB Hizmet İçi Eğitim Dairesi Başkanlığı'nın planladığı merkezi eğitimler ve yerel olarak İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin planlayıp uyguladıkları mahalli eğitimler şeklinde gerçekleşmektedir. Türkiye'de öğretmenlere yönelik HİE konusu 1960'dan beri tartışılmakla birlikte, halen uygulanan bir HİE modeli yoktur. En son 2010 yılından bu yana eğitimde yeniden yapılanma sürecinde MEB; nitelikli öğretmen ve nitelikli öğretim için mesleki gelişim konusunda öğretmenlere sürekli destek sağlanması amacıyla Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde oluşturulan Mesleki Gelişimi Destekleme Grup Başkanlığı'nın yetkisi ile HİE çalışmaları yapılmasına MEB karar vermiştir. Ancak uygulanan sistematik bir HİE programı mevcut değildir. Bu ihtiyaca cevap vermek amacıyla "Türkiye'de sınıf öğretmenlerine yönelik bir hizmet içi eğitim modeli" oluşturulmak istenmiştir.

Öğretmenlere HİE verirken önemli olan, öğretmenlerin kendi eksiklikleri noktasında fikirlerine başvurarak onların görüşlerini almak ve bu çerçevede bir program hazırlamaktır (O' Sullivan, 2001). Öğretmenlerin HİE almaları gerekliliği, ancak verilecek HİE'in öğretmenlerin ihtiyacına yönelik hazırlanması ile anlam

kazanacaktır. Lanier ve Little (1989) ile O’Sullivan’ın (2001) belirttiği gibi öğretmenlerin HİE programlarına etkin olarak katılmaları ve HİE programlarında öğrendiklerini gerçek sınıf ortamlarında uygulama olanağı bulmaları isteniyorsa, hizmet içi eğitimler ve konuları, öğretilerinin gereksinimleri ve onların sınıftaki etkinlikleri ile yakından ilişkili olmak durumundadır (Lanier ve Little, 1989; O’Sullivan, 2001).

Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarına yönelik bir hizmet içi eğitim modeli geliştirilmesi, sınıf öğretmenlerine yönelik planlanacak olan hizmet içi eğitim etkinliklerinin içeriğini ve kapsamını belirlemede kaynak ve bilimsel veri oluşturması, genelde öğretmenlerin, özeldense sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimi ile ilgili yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi açısından araştırma önemli görülmektedir.

Yöntem

Araştırma ile ilkokullarda çalışan sınıf öğretmenlerine yönelik bir model önerisinde bulunmak istenmiştir. Bu amaçla, araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2007: 77).

Evren ve Örneklem: Araştırmanın genel evrenini Ege Bölgesindeki 8 ilde, ilköğretim okullarında görev yapan 60052 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bölgeden örneklem alınacak illerin seçiminde sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi esas alınmıştır. Ege bölgesi coğrafi konumu dikkate alınarak kıyı ege ve iç ege olarak iki tabakaya ayrılmıştır. Kıyı egeden gelişmişlik endeksi en düşük ve en yüksek iki il, iç egeden gelişmişlik endeksi en düşük ve en yüksek iki il alınmıştır. Araştırmanın örneklemini 4 ilde bulunan ilköğretim okulları ve bu okullarda görev yapan 35850 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Bu çalışmada olasılığa dayalı örnekleme türlerinden “Tabakalı örnekleme” yöntemi kullanılmıştır.

Örnekleme oluşturan illere uygulanan anket sayıları ve uygulama yapılan okul sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Örnekleme Oluşturan İllere Uygulanan Anket Sayıları ve Uygulama Yapılan Okul Sayıları

İller	Anket Sayısı	Okul Sayısı
İzmir	250	16
Aydın	100	7
Uşak	60	5
Afyon	90	9
Toplam	500	37

Veri Toplama Aracı: Araştırmada sınıf öğretmenlerine yönelik HİE modeli oluşturmak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Anket formunun geliştirilmesi aşamasında öncelikle,

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

araştırmanın temellendirilmesi ve belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için konuyla ilgili kaynaklar taranmıştır. YÖK tarafından eğitim fakültelerinin sınıf öğretmeni yetiştiren lisans programlarında uygulanmak üzere onaylanan ve uygulanmakta olan program olması nedeniyle 2006 programından faydalanılmıştır. Örneklem grubunun dışından belirlenen Eylül 2011'de 10 sınıf öğretmeni ile yapılan odak grup görüşmelerinin sonucunda çıkan veriler yardımıyla sınıf öğretmenlerine yönelik HİE modeli oluşturma anketinin kavramsal yapısı ve ana çerçevesi belirlenmiştir.

Anketin birinci bölümünde kişisel bilgiler yer alırken ikinci bölümünde ise hizmet içi eğitim modelinin nasıl olması gerektiği ile ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde toplam 9 soru bulunmaktadır. Öğretmenlerin her sorunun altında verilen seçenekleri önem derecelerine göre 1'den 5'e kadar derecelendirilmeleri istenmiştir.

Anketin kapsam ve yapı geçerliği için, alandaki akademisyenlerin (Eğitim programları ve öğretim alanında 3 uzman, 2 sınıf öğretmenliği programları alanında, 1 ölçme ve değerlendirme alanında uzman, 1 Türkçe dil ve kullanımı alan uzmanı) görüşlerine dayalı olarak gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılmış ve anket pilot uygulama için hazır hale getirilmiştir. Ön uygulama; pilot il olarak seçilen Denizli il merkezinde görev yapan 100 ön uygulama sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama sonuçları değerlendirilerek anketin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı belirlenmiştir. Anketin güvenilirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır.

Bulgular

Sınıf öğretmenlerine yönelik bir hizmet içi eğitim modeli oluşturulmak istenmiştir. Bu probleme cevap vermek amacıyla anketteki soruların analizi için frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmış ve sonuçlar tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenlerine Yönelik HİE Modeline İlişkin Dağılımlar

Maddeler	Sıralamalar											N
		1.Sırada		2.Sırada		3.Sırada		4.Sırada		5.Sırada		
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
HİE Programları Hangi Kurumlar Tarafından Organize Edilmeli?	MEB	66	13.2	63	12.6	293	59.6	73	14.6	-	-	500
	Üniversiteler-Eğitim Fakülteleri-	184	36.8	229	45.8	78	15.6	9	1.8	-	-	500
	Sivil toplum kuruluşları	13	2.6	30	6	51	10.2	406	81.2	-	-	500
	MEB ile eğitim fakülteleri işbirliği ile	236	47.2	176	35.2	72	14.4	14	2.8	2	4	500
HİE Faaliyetlerinin Temel Amacı	Öğretmeni daha verimli hale getirmek	210	42	175	35	86	17.2	29	5.8	-	-	500
	Öğretmenin teknolojiye, programlara uyumunu sağlamak	114	22.8	117	23.4	209	41.8	60	12	-	-	500
	Öğretmeni özlük hakları konusunda bilgilendirmek	28	5.6	47	9.4	78	15.6	345	69	2	4	500
	Öğretmenin mesleki gelişimini sağlamak	145	29	158	31.6	129	25.8	66	13.2	2	4	500
	Diğer	2	4	1	2	-	-	-	-	496	99.2	500
HİE Kim (ler) tarafından verilmeli?	Kıdemli öğretmenler	55	11	261	52.2	98	19.6	84	16.8	2	4	500
	Üniversitelerden alan uzmanları	432	86.4	55	11	5	1	8	1.6	-	-	500
	Müfettişler	10	2	151	30.2	247	49.4	92	18.4	-	-	500
	Müdürler	3	6	32	6.4	148	29.6	316	63.2	1	2	500
	Diğer	-	-	-	-	2	4	2	4	496	99.2	500
HİE Kurs Programlarında Yer Alan Dersler Hangi Yöntemlerle İşlenmelidir?	Geleneksel-klasik anlatım yöntemiyle	33	6.6	121	24.2	95	19	251	50.2	-	-	500
	Modüler eğitim	357	71.4	103	20.6	37	7.4	3	6	-	-	500
	Uzaktan eğitim	102	20.4	244	48.8	147	29.4	7	1.4	-	-	500
	Mikro öğretim	8	1.6	32	6.4	237	47.4	221	44.2	2	4	500
	Diğer	-	-	-	-	-	-	2	4	498	99.6	500
HİE kurs programlarının sınama	Klasik Sınav	27	5.4	46	9.2	264	52.8	163	32.6	-	-	500
	Performans	289	57.8	169	33.8	36	7.2	6	1.2	-	-	500
	Değerlendirme	158	31.6	254	50.8	72	14.4	16	3.2	-	-	500
	Ön test/Son test	24	4.8	31	6.2	131	26.2	314	62.8	-	-	500

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

durumları nasıl olmalıdır?	Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	100	500
----------------------------	-------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----	-----

Maddeler	Sıralamalar	1.Sırada		2.Sırada		3.Sırada		4.Sırada		5.Sırada		N
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
HİE kurs programlarının değerlendirilmesi nasıl olmalıdır?	Sınav sonuçlarına göre dereceli sertifika	90	18	54	10.8	140	28	213	42.6	3	6	500
	Unvan değişiklikleri	122	24.4	143	28.6	177	35.4	58	11.6	-	-	500
	Derece-kıdem yükseltme	107	21.4	205	41	127	25.4	61	12.2	-	-	500
	Maddi ödül	178	35.6	98	19.6	54	10.8	170	34	-	-	500
	Diğer	1	2	-	-	2	4	-	-	497	99.4	500
HİE Kurslarını Hangi Gün Ve Zamanda İstersiniz?	Hafta içi okul çıkışı	24	4.8	185	37	212	42.4	79	15.8	-	-	500
	Hafta sonu	15	3	238	47.6	204	40.8	43	8.6	-	-	500
	Seminer dönemlerinde	434	86.8	49	9.8	13	2.6	4	8	-	-	500
	Yarı yıl ve yaz tatillerinde	24	4.8	62	12.4	38	7.6	374	74.8	2	4	500
	Diğer	-	-	-	-	-	-	1	2	499	99.8	500
HİE Kurs Programları İçin Yazılı Ve Görsel Materyal Olarak Neler Kullanılmalıdır?	CD	186	37.2	209	41.8	68	13.6	37	7.4	-	-	500
	Web sayfası	245	49	177	35.4	42	8.4	36	7.2	-	-	500
	Kitapçık	39	7.8	82	16.4	331	66.2	48	9.6	-	-	500
	Ders notu fotokopileri	30	6	31	6.2	60	12	379	75.8	-	-	500
	Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-	500	100	500

“HİE programları hangi kurumlar tarafından organize edilmeli?” sorusu ankette yer alan ilk sorudur. Bu soru için öğretmenlere 5 seçenek sunulmuştur. Öğretmenlerden bu seçenekleri önem derecesine göre sıralamaları istenmiştir. Seçenekler; MEB, Üniversiteler, Sivil toplum kuruluşları, MEB ve Eğitim fakülteleri işbirliği ile ve diğer seçeneğidir. Sınıf öğretmenlerinin % 47,2’si HİE programlarının MEB ve eğitim fakültelerinin işbirliği ile gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünerek bu maddeyi birinci sıraya koymuşlardır. İkinci sırada ise üniversiteler-eğitim fakülteleri- (%45,8), üçüncü

sırada MEB (%59), son sırada ise sivil toplum kuruluşları (%81,2) seçeneği yer almaktadır.

Ankette yer alan ikinci maddede ise sınıf öğretmenlerinin HİE faaliyetlerinin temel amacına yönelik önerileri alınmıştır. Beş seçenek sunulmuştur; öğretmeni daha verimli hale getirmek, öğretmenin yeni teknolojilere uyumunu sağlamak, öğretmeni özlük hakları konusunda bilgilendirmek, öğretmenin mesleki gelişimini sağlamak ve diğer seçeneğidir.

Tablo 2'deki analiz sonuçlarına göre; sınıf öğretmenlerinin % 42'si "öğretmeni daha verimli hale getirmek" seçeneğini 1.sıraya yerleştirmişlerdir. "Öğretmenin mesleki gelişimini sağlamak" seçeneğini ise sınıf öğretmenlerinin %31,6'sı 2. sıraya yerleştirmişlerdir. 3.sırada ise %41,8'lik bir oranla "öğretmenin yeni teknolojilere, programlara uyumunu sağlamak" seçeneği yer almaktadır. "Öğretmeni özlük hakları konusunda bilgilendirmek" maddesini ise öğretmenlerin %69'u son sıraya yerleştirmişlerdir.

HİE modeli belirleyebilmek için sınıf öğretmenlerine yöneltilen üçüncü soru ise; HİE kursları kim(ler) tarafından verilmeli? ifadesidir. Yine sınıf öğretmenlerine beş seçenek sunulmuştur ve seçenekleri önem derecesine göre sıralandırmaları istenmiştir. Seçenekler: Kıdemli öğretmenler, üniversitelerden alan uzmanları, müfettişler, müdürler ve diğerlerdir. Tablo 2'deki sıralamalara baktığımızda sınıf öğretmenlerinin %86.4'ü HİE kurslarını öncelikli olarak üniversitelerden alan uzmanlarının vermesi sonucuna ulaşılmıştır. İkinci sırada ise; % 52,2 oranıyla kıdemli öğretmenler, üçüncü sırada; %49,4 oranıyla müfettişler, dördüncü sırayı ise %63,2 oranıyla müdürler izlemektedir.

Dördüncü soru HİE kurs programlarında yer alan derslerin hangi yöntemlerle işlenmesi gerektiği idi. Öğretmenlerden verilen beş seçeneği (Geleneksel-klasik anlatım yöntemiyle, modüler eğitim, uzaktan eğitim, mikro öğretim ve diğer) sıralandırmaları istenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin % 71,4'ü HİE kurslarında öncelikli olarak modüler eğitim verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. 2. sırada ise uzaktan eğitim (%48,8) yer almaktadır. 3.sırayı mikro öğretim (%44,2) takip etmektedir. Geleneksel-klasik anlatım (%50,2) ise son sırada yer almaktadır.

Ankette yer alan beşinci soru ise; HİE kurs programlarının sınama durumları nasıl olmalıdır? Şeklinde idi. Sınıf öğretmenlerinden klasik sınav, performans değerlendirme, ön test/son test ve akran değerlendirme seçeneklerini sıralandırmaları istenmiştir. Çizelge 4.10'daki bulgulara göre; 1.sırada (%57,8) performans değerlendirme, 2. sırada (%50,8) ön test/son test, 3.sırada (%52,8) klasik sınav ve son sırada ise (%62,8) akran değerlendirme yer almaktadır.

HİE modeli oluşturabilmek için sorulan bir diğer soru ise; HİE kurs programlarının değerlendirilmesi nasıl olmalıdır? Sınıf öğretmenlerinden sınav sonuçlarına göre dereceli sertifika, unvan değişiklikleri, derece-kıdem yükseltme ve maddi ödül seçeneklerini önceliklerine göre sıralamaları istenmiştir. Tablo 2'deki bulgulara göre; 1.sırada maddi ödül (%35,6), 2. sırada derece-kıdem yükseltme

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

(%41), 3.sırada unvan değişiklikleri (%35,4), 4.sırada sınav sonuçlarına göre dereceli sertifika (%42,6) yer almaktadır.

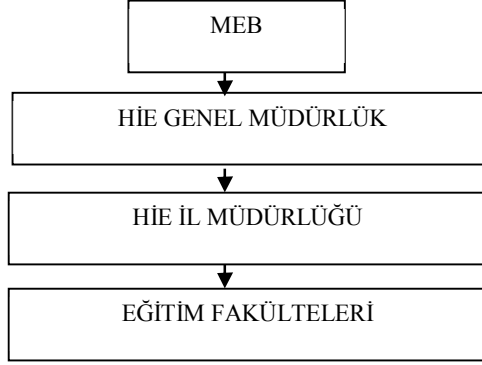
Ankette sınıf öğretmenlerine HİE kurslarını hangi gün ve zamanda istediklerine dair soru yöneltilmiştir. Hafta içi okul çıkışı, hafta sonu, seminer dönemlerinde, yarı-yıl ve yaz tatillerinde ve diğer seçenekleri seçeneklerini önem derecelerine göre sıralamaları istenir. Tablo 2'deki bulgulara göre; sınıf öğretmenleri seminer dönemlerinde seçeneğini 1.sıraya (%86,8), hafta sonu seçeneğini 2.sıraya (%47,6), hafta içi okul çıkışı seçeneğini 3.sıraya (%42,4), yarı-yıl ve yaz tatillerinde seçeneğini ise son sıraya (%74,8) yerleştirmişlerdir. Sınıf öğretmenleri HİE kurs programlarının seminer dönemlerinde yapılması görüşündedirler diyebiliriz.

HİE modeli oluşturmak için sınıf öğretmenlerine son olarak "HİE kurs programları için yazılı ve görsel materyal olarak neler kullanılmalıdır?" sorusu yöneltilmiştir. Ankette öğretmenlere CD, Web sayfası, Kitapçık, Ders notu fotokopileri ve diğer seçenekleri sunulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin yaptıkları sıralamalara göre; 1. sırada Web sayfası (%49), 2.sırada CD (%41,8), 3.sırada kitapçık (%66,2) ve 4.sırada ise ders notu fotokopileri yer almaktadır (%75,8). Bu sonuçlar sınıf öğretmenlerinin HİE kurslarında tercih ettikleri öğretim yöntemi ile de örtüşmektedir. Sınıf öğretmenlerinin %71,4'ü modüler öğretim öncelikli olarak isterken ikinci sıraya ise uzaktan eğitimi (%48,8) yerleştirmişlerdir. Modüler öğretim için de uzaktan eğitim için de kullanılacak en iyi materyal iyi hazırlanmış bir Web sayfası düzenidir. Sınıf öğretmenlerinin materyal olarak web sayfasını tercih etme nedeni; web sayfasının onlara istedikleri zamanda istedikleri bilgiyi verebilme olanağını sunabilmesi olabilir.

Sınıf öğretmenlerinin, HİE programları hakkındaki görüşleri ile ilgili alanyazın incelendiğinde HİE'nin Türkiye'de yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu çalışma ile sınıf öğretmenlerinin HİE programlarının sekiz boyutuna; amaç, organize eden kuruluş, öğretici kadro, öğretim yöntemi, sınav durumları, değerlendirme biçimi, programa katılma zamanları ve kullanılacak materyallere ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak bir HİE modeli oluşturulmuştur. HİE modeli, program geliştirme basamakları temel alınarak, planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşturulmuştur.

Oluşturulan modelin genel yapısı ile modelin uygulanmasında görevli kişi ve kurumların isimleri Tablo 3 'de sunulmuştur.

Tablo 3 : HİE Genel Modeli

Oluşturulan model üç aşamadan oluşmaktadır: Planlama, uygulama ve değerlendirmedir. Bu model kapsamında ise sınıf öğretmenlerinin HİE ihtiyaçlarının belirlenip programın geliştirilmesi, araştırma bulgusuna da dayanarak etkin bir şekilde eğitim fakültelerinde alan uzmanları ile birlikte çalışılmasıdır. Belirlenen HİE ihtiyaçlarına göre amaçlar saptanıp programın diğer öğelerine geçilir. Ancak programın genel amacı anket sonucuna dayalı olarak diyebiliriz ki öğretmeni daha verimli hale getirmek olmalıdır.

Eğitim fakültesinde çalışan öğretim elemanları arasından seçilen ve bu alanda hizmet verebileceklerine inanılan program geliştirme ile ölçme ve değerlendirme uzmanlarından ve alan eğitimcilerinden oluşan bir ekip oluşturulur. Araştırma sonucuna göre sınıf öğretmenleri HİE'nin eğitim fakülteleri ile işbirliği içinde verilmesini istemişlerdir.

Fakülte içerisinde oluşturulan ekip bağlı buldukları Milli Eğitim Müdürlükleri ile birlikte çalışır. Öncelikle öğretmenlerin HİE ihtiyaçlarının hangi alan ve konularda yoğunlaştığı saptanır. HİE ihtiyacını belirleyebilmek için fakültelerden seçilen alan uzmanlarınca oluşturulan anketlerden ve öğretmenlerle yapılan görüşme sonuçlarından faydalanılır. Ayrıca fakültedeki öğretim elemanları tarafından öğretmenlerle yapılan anket ve görüşme sonuçlarına dayalı olarak HİE programlarının zamanını, nerede yapılacağını, içeriğe göre program süresini belirleme işleri yürütülür. Fakülte içerisinde oluşturulan ekip, programın uygulama ortamına ve süresine verilecek kursa ve öğretmenlerin beklentilerini karşılayabilecek şekilde (yapılan ihtiyaç belirleme anketi sonuçları) araştırma sonucuna da dayanarak HİE kurs dönemlerini seminer dönemlerine denk getirecek şekilde olmasını karar verir.

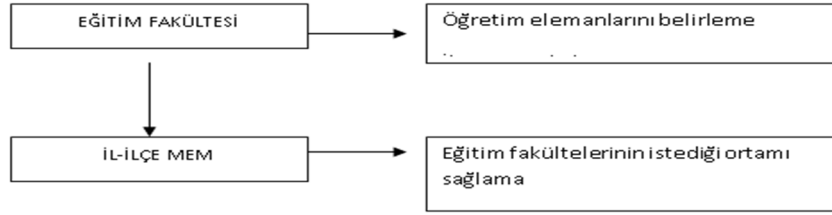
Fakülte içerisinde oluşturulan ekip; sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarını belirleyebilecek bir eğitim ihtiyacı analiz çalışması yapılması, analiz sonuçlarına dayanarak bir program geliştirilmesi, ihtiyaç konularına göre yöntemin, araç-gerecin

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

belirlenmesi, uygulamada yer alacak alan uzmanlarının belirlenmesi görevlerini üstlenir.

Milli Eğitim Müdürlüklerinin görevi; fakülte'deki öğretim elemanlarının istediği imkanları sağlayabilecek HİE programlarını yürütebilmek için gerekli olan ortamı sağlamaktır.

Tablo 4 : Modelin Uygulama Aşamasında Görevli Kişi ve Kurumlar

HİE modelinde öncelikle programın planı açık ve net olmalı; günü, saati, süresi katılımcılara göre hazırlanmalı, katılımcılar program hakkında ayrıntılı bir şekilde bilgilendirilmeli, bazı konular için uzaktan eğitime gidilebilmelidir. Bunun için HİE uygulaması ile ilgili ayrı bir web sayfası oluşturulmalıdır. Bu web sayfasında HİE programının aşamaları, kurs konuları ve planları, alan uzmanları ve değerlendirme biçimiyle ilgili ayrıntılı bilgiler verilmeli ve web sayfası aşamalı olmalıdır. Modüller halinde düzenlenmeli, katılımcı birinci modülü bitirmeden ikinci modüle geçememelidir. Kurs yüz yüze eğitim ile gerçekleştirilecekse dahi katılımcı yine web sayfasından da kursun içeriğini, hatta ders notlarını takip edebilmelidir. Uygulama ağırlıklı olacak konularda yüz yüze eğitim tercih edilmeli ve alan uzmanlarınca dersler uygulamaya dönük işlenmelidir.

Bu modelde, değerlendirmeler, yapılan uygulamalara dönük gerçekleştirilecektir. Öğretmenlerin performanslarına yönelik değerlendirmeler gerçekleştirilecektir. Performans değerlendirme gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla da HİE programının etkinliği ve işlerliği ile kazanımların gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda anında dönüt alınması sağlanacaktır.

Anket çalışmasına dayalı araştırmanın verileri dikkate alınarak geliştirilen bu model ile Türkiye'deki ilköğretim kurumlarında çalışan sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerinin, eğitim fakültesi ile MEB işbirliği ile yerel nitelikte hazırlanan bir programla daha etkili olacağına, süreklilik sağlanacağına inanılmaktadır. Bu nedenle, modelin bundan sonra düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetlerinde kullanılması ilgili tüm kişi ve kurumlara önerilmektedir.

Tartışma ve sonuç

Bu çalışmanın sonucuna göre sınıf öğretmenleri HİE programlarının temel amacının öğretmeni daha verimli hale getirmek olduğu görüşündedirler. Ayrıca HİE programlarının MEB ve eğitim fakültelerinin işbirliği içinde organize edilerek HİE kurslarının öncelikli olarak üniversitelerdeki alan uzmanlarınca verilmesini, programlarda yer alacak derslerin öncelikli olarak modüler eğitim ile verilmesini istemektedirler. Kurs programlarının sonunda ise öğretmenler maddi olarak ödüllendirilmek istemektedirler. Ayrıca kurs zamanlarının seminer dönemlerinde düzenlenmesi gerekliliğine inanmaktadırlar. HİE kurs programları için yazılı ve görsel materyal olarak sınıf öğretmenleri web sayfa düzeninin uygulanmasını uygun görmektedirler. Bu veriler ışığında sınıf öğretmenlerine yönelik HİE modelinin en üst basamağında yürütücü olarak MEB yer almalıdır. MEB; HİE Genel Müdürlük ve İl Müdürlüğü şeklinde teşkilat kurulmalıdır. İl müdürlüğü ise kendisine en yakın eğitim fakültesi ile işbirliği içerisinde program oluşturmalıdır. Eğitim fakülteleri programın uygulama basamağında etkin rol almalıdır. İldeki sınıf öğretmenlerin HİE ihtiyaçlarının hangi alanda olduğunu belirleyerek seminer programları oluşturmalıdırlar. Eğitim fakültelerinin düzenleyeceği seminerler uygulamaya dönük modüller halinde olmalıdır. Seminer yeri ve zamanı konusunda HİE İl Müdürlüğünden yardım almalıdır.

Çalışma sonucuna göre; sınıf öğretmenleri HİE programlarının MEB ve üniversitelerin işbirliği içinde uygulamaya konabileceği görüşündedirler. HİE etkinlikleri uygulayan ülkelere baktığımızda (Japonya, İngiltere, Almanya, Fransa) bu ülkelerde öğretmenlerin eğitiminden sorumlu olan MEB gibi temel kuruluşların diğer öğretmen eğitimi ile ilgili kuruluşlarla sıkı bir işbirliği yanında işbölümüne de gittikleri anlaşılmaktadır (MEB, 1995; Eurydice European Unit, 2002; Eurydice.org, 2003/2004; Saracaloğlu, 1992). Türkiye’de de araştırma sonucuna dayalı olarak da diyebiliriz ki HİE programlarının etkinliğini artırmak için öncelikle MEB ile üniversiteler işbirliği içerisinde olabilirler. Alan yazında yer alan araştırmalarda da benzer sonuca ulaşılmıştır (Jamil, Atta, Ali, Baloch, Ayaz, 2011; O’Sullivan, 2001; Önen, Mertoğlu, Saka, Gürdal, 2009; Seçer, 2010; Tok, N., Tok, Ş., 2009; Çifci, 2008; Çiftçi, 2008; Kıldan ve Temel, 2008; Kahyaoğlu ve Yangın, 2007; Karagiorgi, Symeou, 2005; Akdüz, 2006; Kaya, Çepni, Küçük, 2004; Budak ve Demirel, 2003; Uşun ve Çömert, 2003; Özan ve Dikici, 2001).

Araştırmada sınıf öğretmenleri HİE programlarının en önemli amacının öğretmeni daha verimli hale getirmek olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmeni daha verimli hale getirebilmek için; öğretmenin konu alanına hâkim olması, konu alanına giren kavram, ilke ve genellemeleri bilmesi bunları diğer konu alanlarıyla ve günlük hayatla ilişkilendirerek alanındaki gelişmeleri yakından izlemesi, öğrenci gelişimini bilmesi, öğretimi planlayabilmesi sağlanmalıdır (MEB, 1995). Öğretmenler de HİE programlarının temel amacının kendilerini daha verimli hale getirmek olması gerektiği görüşündedirler.

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

Ayrıca; sınıf öğretmenleri “öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlamak” maddesini ise ikinci sıraya yerleştirmişlerdir. 21. yüzyılın öğretmenlerinden beklenen geçmişe göre daha farklıdır. Öğretmenlik, profesyonel bir meslek olarak görülmektedir. Öğretmenlerin mesleklerinde profesyonel gelişimleri, mesleğe başladıkları ilk günden bugüne kadar edindikleri formal ve informal öğrenme halkalarından oluşmuş bir bütünü ifade etmektedir. Profesyonel mesleki gelişim, sürekli ilerleme ve buna bağlı olarak mesleki davranışlar üzerindeki kontrolün artmasıdır (Imants, 2002). Bu çalışmada da öğretmenlerin bu gelişim içerisinde olmak istediklerini ve HİE amaçlarının kendilerinin mesleki gelişimlerini sağlayarak etkinliklerinin artacaklarını düşündüklerini ortaya çıkarmaktadır.

Sınıf öğretmenleri HİE kurslarını üniversitelerden alan uzmanlarının vermesi gerektiğini düşünmektedirler. Bu bulgu Çömert ve Uşun (2003), Kazu ve Kerimgil (2008), Özcan ve Dikici (2001)'nin bulguları ile de örtüşmektedir. Günümüzde ise birkaç proje dâhilinde yapılan kurslar dışında HİE kurslarını MEB tarafından belirlenen müfettişler vermektedir. Bu çalışma sonucuna göre sınıf öğretmenleri HİE kursu verebilecek kişiler arasından müfettişleri son sıralara yerleştirmişlerdir. Okçabol ve diğerleri (2003) tarafından yapılan öğretmen yetiştirme araştırması; Ankara, İstanbul, Bursa, Adana, Eskişehir, Kırklareli, Elazığ, Konya, Trabzon, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Ağrı, Batman ve Van illerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya göre öğretmenlerin yarısı, hizmet içi etkinliklere zorunlu katıldıklarını, etkinliklerin en yararsız yanının bu uygulamada yer alan eğitimcilerin (müfettişlerin) yetersizliği olduğunu ifade etmişlerdir.

Bir programın başarısını, o programın öğretici kadrosu büyük ölçüde etkilemektedir. Bir eğitim programı ne denli iyi hazırlanırsa hazırlansın o programın uygulayıcısı olan öğretici kadrosu iyi seçilmemiş ise programın etkin olması beklenemez (Özyürek, 1981). Türkiye’de mevcut uygulamada öğretici olarak belirlenen müfettişleri, bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin son sıralara yerleştirmiş olmaları öğretmenlerin bu durumdan memnun olmadıklarını gösterir.

Sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu (%71,4) HİE kurs programlarında modüler öğretimin kullanılmasını istemektedir. Modüler öğretim “Öğrenme-öğretme etkinliklerinin kendi kendine öğrenme olanağı sağlayacak tarzda, kendi içinde bütünlüğü olan ve birbirlerini işlevsel olarak tamamlayacak biçimde bağımsız öğrenme elemanları şeklinde düzenlenmesidir” (Alkan, 1991:187). Modüler eğitim ile özellikle eğitimde adaptasyon ve verimlilik oranının yükseldiği, esneklik özelliğinden dolayı eğitimin her alanına uygulanabileceği, sürekli eğitim ve yaşam boyu eğitim gibi kavramlarla uygun bir yapı oluşturabileceği ifade edilmektedir (D’ Hainaut ve Vasamillet, 1990: 32).Günümüzde mesleki teknik eğitim alanında daha yaygın olarak kullanılan modüler programlama ve öğretim, ülkelerin eğitim sistemlerini yeniden yapılandırmaları doğrultusunda, bir eğitim organizasyonu yapısı olarak ele alınmaktadır. Bu yönüyle araştırma sonucuna dayanarak da öğretmenler HİE kurs programı için kendi kendine öğrenme olanağı sağlayabilecek bir yöntem olmasından dolayı modüler eğitimi birinci sıraya yerleştirmiş olabilirler.

Sınıf öğretmenleri HİE kurs programlarının sonunda öncelikli olarak performans değerlendirmeye bakılmasından yanadırlar. Performans değerlendirme öğrenenlerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak onların bilgi ve becerilerini eyleme dönüştürmelerini, gerçek yaşama aktarmalarını sağlayacak durum ve ödevler aracılığıyla değerlendirme yapmaktır (Polat ve Köse, 2013; Arabacı ve Turhan, 2010; Demirbaş ve Eroğlu, 2001). Performans değerlendirme gözlenebilen bir performans veya somut bir ürünle sonuçlanmaktadır ve kompleks bilişsel öğrenmeyi gözlemlemek için kullanabileceği gibi akademik alanlardaki tutumları ve sosyal becerileri gözlemlemek için de kullanabilirler. Performans değerlendirme ile öğrenenlerin yaptıkları analizleri, problem çözmelerini, verdikleri kararları, arkadaşları ile iş birliği içinde çalışmalarını, sözel sunumlarını ve bir ürünü oluşturmalarını doğrudan gözlemlenebilir (Kubiszyn ve Borich, 2003). Dolayısıyla öğretmen eğitiminde etkili bir değerlendirme biçimi olabilir. Sınıf öğretmenleri de performans değerlendirmeyi tercih ederek edindikleri bilgileri ne derece uygulayabileceklerini görmek istiyor olabilirler.

Sınıf öğretmenleri HİE kurs programlarının sonunda maddi olarak ödüllendirilmek istemektedirler. Bu bulgu Uçar ve İpek (2006)'ın bulgusuyla da örtüşmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenleri HİE kurs programlarının seminer dönemlerinde yapılması görüşündedirler. Türkiye'de sınıf öğretmenlerinin senede iki defa seminerleri olmaktadır. Bu seminer de yaz tatili öncesi ve sonrasında yapılan genellikle 2 hafta süren MEB tarafından içeriği belirlenen bir seminerdir. Öğretmenler bu seminer dönemlerini kendi okullarında gerçekleştirmektedirler. Tonbul (2006)'un ilköğretim okullarındaki mesleki çalışma-seminer-uygulamaları ile ilgili yaptığı çalışma sonucuna göre seminer dönemlerinde yapılan mesleki çalışmaların programlı, özüne uygun etkin bir seminer programı olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Dolayısıyla da öğretmenler bu dönemlerini değerlendirmek istemeleri nedeniyle HİE kurslarının bu dönemler içerisinde yapılmasını istemiş olabilirler.

Araştırmadan elde edilen bu sonuçların etkili bir şekilde uygulamaya dönüştürülebilmesi için aşağıdaki öneriler getirilebilir.

HİE programlarında öğretici durumunda olacak öğretim elemanlarının belirlenmesinde, MEB ve eğitim fakültelerinin işbirliği ile alanında uzman kişilerin seçilmesine dikkat edilmelidir.

HİE etkinliklerine ait görüntülü ve sesli kayıtların (CD, VCD, DVD) dağıtılması, HİE'nin geniş öğretmen kitlelerine ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle gerçekleştirilecek olan HİE programlarına ait kayıtlar ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ilişkin MEB ve eğitim fakülteleri tarafından hazırlanacak olan mesleki gelişim kayıtları ülke genelindeki öğretmenlere ulaşması açısından bir web sayfası oluşturularak modüller halinde yayınlanmalıdır.

Araştırmanın ilköğretim okullarındaki sınıf öğretmenlerine ek olarak; yöneticilere, uzmanlara, velilere, öğrencilere de uygulanarak daha kapsamlı hale getirilmesi yararlı olabilir.

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

Bu araştırma Ege bölgesinde yer alan dört il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, farklı bölgeleri de içine alan daha büyük örneklem grubu ile yapılabilir.

Araştırmanın devamlılığı açısından oluşturulan HİE modelin etkililiğinin çok yönlü araştırmaya yönelik değerlendirilerek, daha işlevsel olması için program geliştirme çalışmaları yapılabilir. Bu araştırmalar, deneysel yöntemler kullanılarak ya da nitel yöntem yoluyla doğrulanabilir.

Kaynakça

Akdüz, A. (2006). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alkan, C. (1991). Eğitimde Nitelik Geliştirme Metodolojisi Olarak Birayysel Öğretim. Eğitimde Nitelik Geliştirme. *Eğitimde Arayışlar 1. Sempozyumu Bildiri Metinleri* Kültür Koleji Yayınları, İstanbul.

Arabacı, İ. B. ve Turhan, M. (2010). Utilise of e- portfolio as a tool of performans assessment in educational organizations. *International Educational Technology Conference & Exhibition*. 26-28 April 2010, İstanbul: Boğaziçi University.

Baskan, H. (2001). *İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkililiğine İlişkin Algı ve Beklentileri (Denizli İli Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Budak, Y., Demirel, Ö. (2003). Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim İhtiyacı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, S:33, ss.62-81.

Çıfci, Ceran, S. (2008). *İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Programa Göre Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Çiftçi, E. (2008). *Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı Tarafından Müzik Öğretmenlerine Verilen Hizmet İçi Eğitimin İncelenmesi Ve Müzik Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirbaş, A. ve Eroğlu, E. (2001). *Öğretmenlerin performans değerlendirme modeli ve sicil raporları*. (EARGED Araştırma Raporu, Ankara, Danışman: Pehlivan, İ.)

D’Hainaut, L. ve Vasamillet, C. *Modular Training: Introduction*. Torino: İLO Turin Center.

Eurydice European Unit (2002), *Key Topics in Education in Europe (c. 3): The Teaching Profession in Europe: Profile, Trends and Concerns. Report 1: Initial Training and Transition to Working Life*. Brüksel: EEU.

Eurydice.org. (12.03.2012).The Education System in Sweden (2002/2003c). <http://www.eurydice.org/Eurybase/Application/frameset.asp?country=SW&language=EN> Eurydice.org. (2003/2004).

Garuba, A. (2004). Continuing education: an essential tool for teacher empowerment in an era of universal basic education in Nigeria. *Int. Journal Of Lifelong Education*, 23,(2), (March–April 2004), 191–203.

Imants, J. (2002). Restructing schools as a context for teacher learning. *International Journal of Educational Research*, 37, 715-732.

Jamil, A., Atta, M., Ali, U., Baloach, J., Ayaz, M. (2011). Effects of In-Service Training In Meliorating Teachers' Performance At Secondary Level. *International Journal of Academic Research*, Vol.3, No:2, March.

Kahyaoglu, M., ve Yangin, S. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarının mesleki öz-yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 15(1), 73-84.

Kalkandelen, H.(1968). Eğitim ihtiyaçlarının Tespiti, *Eğitim İhtiyaçlarının Tespiti Semineri Kitabı*, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1968, s.17.

Karagiorgi, Y., Symeou, L., Neophytou, E. (2005). Diagnosis Of Teachers Training Needs In Cyprus. Cyprus Pedegogical Institute. *The research was sponsored by the Cyprus SOCRATES National Agency*.

Karagöz, B. (2006). *Ortaöğretim (Genel Lise) Resim-İş Öğretmenlerinin Millî Eğitim Bakanlığınca Düzenlenen Hizmet İçi Eğitim Faaliyetlerine Katılım Durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karasar, N. (2007). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara., Kıldan, A. O. ve Temel, Z. F. (2008). Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Oluşturulan Hizmet İçi Eğitimin Öğretmenlerin Öğretmenlikle İlgili Bazı Görüşlerine Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 25-36.

Kaya, A., Çepni, S., ve Küçük, M. (2004). Fizik Öğretmenleri İçin Üniversite Destekli Bir Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi. *TOJET* January, ISSN:1303-6521 volume 3 Iss:1.

Kazu, İ.Y., Kerimgil, S. (2008). Yeni atanan öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin görüşleri (elazığ ili örneği), *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:23, s.14-30.

Kıldan, A. O. ve Temel, Z. F. (2008). Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Oluşturulan Hizmet İçi Eğitimin Öğretmenlerin Öğretmenlikle İlgili Bazı Görüşlerine Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 25-36.

Kubiszyn, T. ve Borich, G. (2003). *Educational testing and measurement: Classroom application and practice*. United States of America: John Wiley & Sons Inc.

Lanier, J. E., Little, J. W. (1989). *Research On Teacher Education*. Handbook of Research on Teaching. New York: Macmillian Publishing Company.

Sınıf Öğretmenlerine Yönelik Hizmet İçi Eğitim Model Önerisi

MEB (Millî Eğitim Bakanlığı). (1995). *Ülkelerin Öğretmen Yetiştirme Sistemleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını. Devlet Kitapları Basımevi.

Okçabo, R., Akpınar, Y., Caner, A., Erkin, E., Gök, F. Ve Ünlühisarcıklı, Ö. (2003). *Öğretmen Yetiştirme Araştırması*. Eğitim Sen Yayınları, Ankara.

O'Sullivan, M. C. (2001). The Inset Strategies Model: an Effective Inset Model for nqualified and Underqualified Primary Teachers in Namibia, *International Journal of Educational Development*, 21, 93- 117

Ornstein, C. Allan and Francis P. Hunkins. *Curriculum (1988): Foundation, Principles and Issues*, Prentice Hall Inc, s.194.

Önen, F., Mertoğlu, H., Saka, M., Gürdal, A. (2009). Hizmet İçi Eğitimin Öğretmenlerin Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bilgilerine Etkisi: ÖPYEP Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:10, Sayı:3, ss.9-23.

Özan, M., Dikici, A. (2001). Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkililiğinin Değerlendirilmesi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:11, Sayı:2, Sy:225-240, Elazığ.

Özyürek, L. (1981). *Öğretmenlere Yönelik Hizmet İçi Eğitim Programlarının Etkinliği*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Polat, M., Köse, Y. (2013). Okullarda Bir Performans Değerlendirme Aracı Olarak E- Portfolyo Kullanımına Yönelik İlköğretim Öğretmenlerinin Görüşleri, *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*.

Saracaloğlu, A.Seda (1992). Türk ve Japon Öğretmen Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Yayınları*, İzmir.

Seçer, Z. (2010). An Analysis Of The Effects Of İn-Service Teacher Training On Turkish Pre-School Teachers' Attitudes Towards Inclusion, *International Journal of Early Years Education* Vol. 18, No. 1, March 2010, 43–53.

Taymaz, H (1997). *Hizmet İçi Eğitim, Kavramlar İlkeler, Yöntemler*. Ankara: Tapu ve Kadastro Matbaası

Tok, T. N. & Tok, Ş. (2009). Opinions Of Teachers On Effectiveness Of IST Programs, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 1, 124-128. , 2009.

Ryan, R.L. (1987). *The Complete Inservice Staff Development Program*. Prentice- Hall, Inc. Englewood Clifs, New Jersey.

Tonbul,Y. (2006). İlköğretim Okullarındaki "Mesleki Çalışma" Uygulamalarının Etkililiği İle İlgili Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt:4, Sayı:1.

Uçar, R. ve İpek, C. (2006). İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin MEB hizmet içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3 (1), 34-53.

Uşun, S., Çömert, D. (2003). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt:23, Sayı 2.